

Mendelova
univerzita
v Brně

Provozně
ekonomická
fakulta

Vzdělávací aktivity ve vzdělávání dospělých

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle výuky, učební cíl

Cíl výuky zachycuje to, co má účastník na konci učební jednotky vědět nebo umět.

Učební cíl tedy popisuje ne to, co lektori chtějí nebo mohou dělat, nýbrž konečné chování účastníka. Pouze pomocí cílů lze vzdělávání cílevědomě připravit, provést a kontrolovat jeho efektivitu.

Obsah výuky

- **Obsah výuky** není v andragogické didaktice taxativně vymezen jako v didaktice školní (učivo).
- Stanovení obsahu vzdělávání dospělých je závislé na mnoha okolnostech, např. typu vzdělávací akce, zadání objednatele, profilu lektorů apod.

Obsah vzdělávací akce

- Specifikace obsahu vzdělávací akce se provádí zpravidla v podobě učebního plánu a učební osnovy.
  - **Učební plán** uvádí hlavní tematické celky (odborné předměty) výuky a jejich časovou dotaci.
  - **Učební osnova** představuje naplnění učebního plánu učivem, konkrétními tématy obsahu vzdělávání.

Druhy vzdělávacích aktivit

V souvislosti s obsahem vzdělávání se v andragogické didaktice používají pojmy:

- **standard vzdělávání,**
- **vzdělávací modul,**
- **vzdělávací projekt,**
- **vzdělávací program.**

Standard vzdělávání

- **Standard vzdělávání** je definování znalostí a dovedností nutných pro zvládnutí určitých profesních činností jako výstupů výuky.
- Určení úrovně požadovaných vědomostí a dovedností se promítá do zkušebních požadavků při ukončení výuky.

Vzdělávací modul

- Je základní jednotkou školicího procesu, která je základem pro jeho realizaci.
- Modul je zpravidla omezen na jedno úzké téma výuky a zpravidla obsahuje tyto prvky:
  - vymezení učebních cílů,
  - cílovou skupinu adresátů výuky,
  - učivo,
  - vzdělávací formu,
  - didaktické metody realizace modulu,
  - vyučovací pomůcky,
  - organizační zajištění,
  - způsoby ověření znalostí účastníků,
  - předepsanou pedagogickou dokumentaci.

Vzdělávací projekt

- Je popis základního produktu, kterým je ve vzdělávání dospělých (zvláště v jeho profesní části) kurz.
- Základem projektu je zjištění vzdělávací potřeby, tj. určitého deficitu informací, vědomostí, dovedností či návyků.
- Podoba vzdělávacího projektu je v praxi často odvozována od požadavků akreditační komise MŠMT pro rekvalifikaci.

Struktura vzdělávacího projektu

- Projekt tvoří:
  - cíle vzdělávací aktivity,
  - účastníci, obsah,
  - forma vzdělávání,
  - metody výuky,
  - učební pomůcky a didaktická technika,
  - způsob ukončení vzdělávací akce,
  - lektoři,
  - organizační zajištění,
  - kalkulace ceny,
  - vedení pedagogické dokumentace.
- Vzdělávací projekty vznikají v praxi často sestavením jednotlivých vzdělávacích modulů, např. na základě přání a požadavků objednatele vzdělávací činnosti.

Vzdělávací program

Má v praxi dva významy.

1. Vzdělávací program zahrnuje množinu kurzů, určitý (střednědobý či dlouhodobý) výhled vzdělávacích akcí určených pro konkrétní profese (pozice) v podnicích jako cílové řešení jejich kvalifikace.

V řadě podniků se rozpracovávají tzv. klíčové profese, konkrétní cílové skupiny pro vzdělávání pracovníků. Pro tyto skupiny se vytvářejí vzdělávací programy a zpracovávají jednotlivé vzdělávací projekty.

Vzdělávací program

2. Druhé pojetí vzdělávacího programu se blíží již zmíněnému pojmu vzdělávací projekt.

Podle požadavku akreditační komise má vzdělávací program tyto náležitosti: údaje o předkladateli (vzdělávací instituci), název vzdělávacího programu, seznam a popis jednotlivých vzdělávacích akcí.

[Jak zpracovat žádost DVPP](#)

Akreditace vzdělávacího programu

Ke každé vzdělávací akci je nutno zpracovat její popis, který má následující strukturu:

1. Pořadové číslo a název vzdělávací akce
2. Podrobný přehled témat výuky (obsah),
3. Cíl vzdělávací akce
4. Forma vzdělávacího programu
5. Hodinová dotace + vzdělávací plán
6. Cílové skupiny pedagogů

Akreditace vzdělávacího programu

7. Plánované místo konání
8. Jmenný seznam lektorů s uvedením informací o jejich praxi a kvalifikaci
9. Jméno odborného garanta
10. Kalkulace předpokládaných nákladů
11. Materiální a technické zabezpečení
12. Způsob vyhodnocení vzdělávací akce

Vzdělávací program

- typ dokumentu určený pro plánování kurikula;
- obsahuje jednotlivé složky:
  - **koncepce vzdělávání** pro vzdělávací soustavu nebo druh školy,
  - **cíle vzdělávání**,
  - **učební plán**, tj. seznam vyučovaných předmětů,
  - **učivo**, resp. témata v jednotlivých předmětech,
  - **cílové standardy**, tj. požadavky na to, co se mají žáci naučit,
  - **implementační plán**, tj. seznam kroků k uvádění programu do praxe.
- *v ČR: Vzdělávací program Základní škola (1996), Vzdělávací program Obecná škola (1995), Vzdělávací program Národní škola (1997)*

Kurikulární přístup k didaktickému procesu

- Charakteristika: rozvoj cílů, obsahů, forem a metod vzdělávání probíhající za spoluúčasti tvůrci vzdělávacích programů, lektorů, účastníků i objednatelů vzdělávacích aktivit.
- Kurikulum vede k formulování strategie vzdělávání, zdokonalení jeho plánování, realizace a vyhodnocení.

Kurikulum

Za **kurikulum** v andragogické didaktice jsou označovány tyto prvky didaktického procesu:

- vzdělávací program,
- vzdělávací projekt (plán vzdělávání),
- obsah vzdělávání doplněný o poznatky a zkušenosti účastníků,
- průběh vzdělávání,
- hodnocení výchovné a vzdělávací činnosti (evaluace).

- Každé vzdělávání, ať již institucionalizované a organizované či sebevzdělávání prostřednictvím různých médií má svoji kurikulární podstatu.
- Je posuzováno ve třech rovinách jako:
  - kurikulum zamýšlené,
  - realizované,
  - skutečně dosažené.
- Dále se kurikulum dělí na otevřené a skryté.

Kurikulum otevřené

Otevřené kurikulum obsahuje konkrétní vzdělávací programy a projekty, jejich cíle, obsahy, formy, metody a způsoby evaluace a realizace výsledků vyučování a učení. Podle Beneše (2001) je kurikulum ve vzdělávání dospělých principiálně koncipováno jako otevřené.

Ve výuce vede k vytváření prostoru pro konkrétní problémy, zájmy a zkušenosti účastníků, pro kooperaci a interakci lektora, účastníky, respektování individuálních rozdílů a potřeb mezi účastníky.

Kurikulum skryté

Skryté kurikulum představuje tzv. vedlejší efekty výuky. Ty mohou spočívat v nesystematizovaném učení v procesu prožívání životních situací a jejich promítání do vzdělávacího procesu

Kurikulární dokumenty (dříve: základní pedagogická dokumentace)

- vymezují obsah vzdělávání na školách;
- za kurikulární dokumenty jsou pokládány: **učební plány, učební osnovy, učebnice, didaktické texty pro žáky, metodické pomůcky pro učitele, standardy vzdělávání, požadavky na zkoušky, ...**

Národní kurikulum

je kurikulum garantované státem, společný národní rámec kurikula určeného populaci ve školním věku.

System národního kurikula v sobě zahrnuje:

- vymezení **obsahu vzdělávání** (běžně známé z učebních plánů a učebních osnov);
- stanovení **standardů vzdělávání** (cílových a evaluačních standardů vázaných na obsah vzdělávání);
- zřízení a fungování **institucí a nástrojů** k monitorování, kontrole a hodnocení;
- vytvoření **vztahů mezi systémem národního kurikula a veřejností**, zejména rodičovskou (kurikulum = věc veřejného zájmu).

Kurikulární dokument, RVP

Poznámka: Co je RVP?

Rámcové vzdělávací programy jsou kurikulární dokumenty, jejichž záměrem je vymezit výsledky vzdělávání a soubor učiva k jejich dosažení, které je školy povinna zařadit do svých ŠVP.

Klíčové kvalifikace ve vzdělávání dospělých

Kvalifikace je soubor schopností k vykonávání určité činnosti (kvalifikace pro hospodářský a společenský život – job qualification, life qualification).

Základní podoby klíčových kvalifikací

- **základní kvalifikace** (obecné schopnosti využitelné v nejrůznějších situacích – logicky myslet, řešit problémy, spolupracovat, ...);
- **horizontální kvalifikace** (schopnost rozšiřovat vlastní obzor – získávat samostatně informace);
- **profesní kvalifikace** (schopnosti využívané v profesi);
- **tvořivá kvalifikace.**

Klíčové kompetence ve vzdělávání dospělých

Klíčové kompetence – připravenost člověka, která hraje důležitou úlohu pro jeho uplatnění na trhu práce, překračuje hranice profese (získáváme je hlavně při vzdělávání).

Přehled klíčových kompetencí:

- 1. Kompetence směřující k vlastní osobě** (zejména vzdělávat se, samostatnost, odpovědnost, snášení zátěže).
- 2. Kompetence k řešení problémů**
- 3. Kompetence k jiným osobám** (empatie, komunikace, kooperace, týmová práce, asertivní chování).

Otázky

- Jaký je rozdíl mezi učebním plánem a učební osnovou?
- Které prvky obsahuje vzdělávací modul?
- Charakterizujte kurikulární přístup ke vzdělávání dospělých.
- Kde najdete informace o termínech zasedání akreditační komise MŠMT? Kdy je nejbližší termín?
- Které klíčové kvalifikace se předpokládají u pedagoga?

Mendelova
univerzita
v Brně

Provozně
ekonomická
fakulta

Děkuji za pozornost

Prezentace vznikla s podporou OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
CZ.1.07/1.3.00/19.0016 Inovace studia k výkonu specializovaných činností –
koordinace v oblasti ICT

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ